

Київський університет імені Бориса Грінченка
Інститут післядипломної освіти

Ольга Третяк

Виховання моральних цінностей
у молодших школярів НУШ

Навчально-методичний посібник

Харків
Друкарня Мадрид
2021

УДК 373.3.015.31:17.022.1]:37.014.3(477)(072)
Т66

*Рекомендовано до друку Вченою радою Інституту післядипломної освіти
Київського університету імені Бориса Грінченка
(протокол №5 від 18.11.2021 р.)*

Рецензенти:

Журба К. О. – головна наукова співробітниця лабораторії морального, громадянського та міжкультурного виховання Інституту проблем виховання НАПН України, докторка педагогічних наук, старша наукова співробітниця;
Горська О. О. – доцентка кафедри методик дошкільної та початкової освіти Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка, кандидатка педагогічних наук, доцентка;
Кравчук Л. В. – старша викладачка кафедри дошкільної та початкової освіти Інституту післядипломної освіти Київського університету імені Бориса Грінченка

Третяк О. П.

Т66 Виховання моральних цінностей у молодших школярів НУШ : навчально-методичний посібник. Вид. 2-ге, переробл. ІПО Київського університету імені Бориса Грінченка. Харків : Друкарня Мадрид, 2021. 209 с.

ISBN 978-617-7988-77-8

У навчально-методичному посібнику «Виховання моральних цінностей у молодших школярів НУШ» пропонуються програма, інноваційні методики, розробки уроків і ранкові зустрічі, тренінги, допоміжні матеріали спрямовані на виховання у молодших школярів гуманістичного світогляду, визнання людини найвищою цінністю.

Посібник адресовано для вчителів початкової школи, вихователів груп продовженого дня, психологів, батьків, студентів психолого-педагогічного факультету.

УДК 373.3.015.31:17.022.1:37.014.3(477)(072)

Навчально-методичне видання

Ольга Третяк

***Виховання моральних цінностей
у молодших школярів НУШ***

Навчально-методичний посібник

В авторській редакції

Тех. редактор – Гобельовська Л. П.

Підписано до друку 08.12.2021 р. Формат 60x84/16.
Папір офсетний. Гарнітура шкільна. Друк цифровий.
Ум. друк. арк. 12.21. Тираж 50 прим. Зам. № 3564.

Видавець та виготовлювач ТОВ «Друкарня Мадрид»
61024, м. Харків, вул. Гуданова, 18. Тел.: 0800-33-67-62

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:

Серія ДК № 4399 від 27.08.12 р.

www.madrid.in.ua

info@madrid.in.ua

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.....	3
----------------	---

РОЗДІЛ І

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ МОРАЛЬНОЇ ОСВІТИ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НУШ

1.1 Підготовка вчителя початкової школи до виховання моральних цінностей в умовах НУШ .	4
1.2 Програма «Виховання у молодших школярів моральних цінностей».....	8
1.3 Програма підвищення психолого-педагогічної культури батьків для виховання у дітей моральних цінностей	19
1.4 Курс за вибором «Виховання у вчителів моральних цінностей».....	23
1.5 Програма педагогічного спостереження.....	28
1.6 Компоненти, критерії, показники моральних цінностей у молодших школярів	30
1.7 Критерії та рівні вихованості моральних цінностей в учнів 1 – 4-их класів ..	32

РОЗДІЛ ІІ.

МЕТОДИКИ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІАГНОСТИКИ ВИХОВАНOSTІ МОРАЛЬНИХ ЦІННОСТЕЙ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

2.1 Метод бесіди	34
2.2 Методика незакінчених речень	34
2.3 Методика позитивних та негативних якостей.....	34
2.4 Методика «Кого скільки?»	35
2.5 Опитування (анкетування)	35
2.6 Методика асоціативних зв'язків.	37
2.7 Методика п'яти якостей.....	37
2.8 Ситуації морально-етичного спрямування	37
2.9 Методика узагальнених незалежних характеристик.	39
2.10 Метод гри	39

2.11 Піктограми	41
2.12 Відомість про зріз рівнів вихованості моральних цінностей у молодших школярів	42

РОЗДІЛ ІІІ

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОБОТИ УЧИТЕЛЯ З ВИХОВАННЯ МОРАЛЬНИХ ЦІННОСТЕЙ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

3.1 Методи виховання моральних цінностей в учнів початкової школи	43
3.2 Морально-етичні ситуації.....	53
3.3 Особливості організації виховання співдружності сердець у молодших школярів на ранкових зустрічах	55
3.4 Приклади тренінгових занять з виховання моральних цінностей у молодших школярів	65
3.5 Методика індивідуального підходу до молодших школярів з виховання моральних цінностей	89
3.6 Тренінги для батьків	91
3.7 Поради для батьків «Мистецтво спілкування з дитиною.....	97
3.8 Співпраця з виховання моральних цінностей на засадах партнерства	98
3.9 Поради психолога «Батькам на замітку»	106
3.10 Тренінг для вчителів: «Виховання моральних цінностей у вчителів»..	109
3.11 Комунікативні вправи для вчителів.....	114

РОЗДІЛ ІV

ПРАКТИЧНЕ ВИКОРИСТАННЯ ПОТЕНЦІАЛУ УРОКІВ З ВИХОВАННЯ МОРАЛЬНИХ ЦІННОСТЕЙ У МОЛОДШИХ

4.1 Урок навчання грамоти: Звук [ц], [ц'], буква «це». Читання складів, слів зі звуками [ц], [ц']. Звукове моделювання	119
4.2. Урок читання 2 – й клас: Василь Сухомлинський «Сома дочка».....	123
4.3 Урок з позакласного читання 2 – й клас: Василь Сухомлинський. «Добре, що сонечко сяє»	127
4.4 Урок з позакласного читання 3 – й клас: Василь Сухомлинський «Кожна людина повинна»	130

4.5 Перший урок у першому класі «Вчимося бути добрими людьми»	132
4.6 Перший урок у другому класі «Поспішай творити добро»	135
4.7 Перший урок у третьому класі «Подаруй щастя тим, кого любиш, роби добро»	139
4.8 Перший урок у четвертому класі «Раз добром зігріте серце – вік не охолоне»	146
4.9 Урок толерантності і людяності	151

РОЗДІЛ V

ДОДАТКОВІ МАТЕРІАЛИ ДЛЯ ЕФЕКТИВНОГО ВИХОВАННЯ МОРАЛЬНИХ ЦІННОСТЕЙ

5.1 Тексти для читання у родинному колі	155
5.2 Тексти та завдання для читання на уроках з позакласного читання та у сімейному колі	156
5.3 Хвилинки каліграфії морально-етичного спрямування для учнів 2-4-их класів	191
5.4 Анкети для педагогічних працівників	194
5.5 Анкета для учня	195
5.6 Анкета для батьків	196
5.7 Список рекомендованої літератури для вчителів початкових класів	198
Глосарій	200
Список використаних джерел	205